

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 14. octobar 2013. god.
Br. ref.:RK480/13

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI87/13

Podnosilac

Fatmire Azemi

**Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog Suda Republike Kosovo,
Rev. br. 13/2010, od 4. februara 2013. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Fatmire Azemi sa prebivalištem u Podujevu. Podnosioca zahteva niko ne zastupa.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 13/2010, od 4. februara 2013. god.
3. Ova odluka je dostavljena podnosiocu zahteva 29. aprila 2013. god.

Predmetna stvar

4. Podnosilac zahteva se žali da je dobila polovinu zajedničke imovine od strane redovnih prvostepenih i drugostepenih sudova, a da sudovi odbijaju da izvrše ove sudske odluke. Podnosilac u zahtevu ne navodi koji član Ustava je prekršen osporenim odlukom.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, i na članovima 46, 47, 48, 49 i 50. Zakona.

Postupak pred Sudom

6. Dana 18. juna 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.
7. Dana 19. juna 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.
8. Dana 9. jula 2013. god., Sekretarijat je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni Sud o zahtevu.
9. Dana 13. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Između 1992. i 2004. god., podnosilac zahteva je živela u 'faktičkoj zajednici' sa I.G. Iz 'faktičke zajednice' par je imao dvoje dece. Tokom 2004. god., 'faktička zajednica' se raspala. Podnosilac zahteva je dobila pravo na starateljstvo.
11. Dana 27. decembra 2006. god., podnosilac zahteva je podnela tužbu Opštinskom Sudu u Prištini protiv tuženog, I.G., tražeći polovinu zajedničke imovine stečene tokom njihove 'faktičke zajednice' od 1992. do 2004. god.
12. Podnosilac zahteva tvrdi da na osnovu njenog doprinosa u njihovoj 'faktičkoj zajednici', ona ima pravo na jednu polovinu od profita poslovnih preduzeća njenog supruga i na polovinu vrednosti nepokretne imovine kupljene u tom periodu. Podnosilac zahteva zasniva svoj navod na činjenici da se tokom njihove veze brinula o roditeljima tuženog, kao i o samom tuženom, ostavljajući mu dovoljno vremena da osnuje dva poslovna preduzeća, "Deluxe Commerce" i "Kristal Glass".

13. Dana 15. novembra 2007. god., Opštinski sud je presudom C. br. 2787/06, delimično odobrio navode podnosioca zahteva. Opštinski sud je održao ročište na kojem se tuženi nije pojavio. Opštinski sud je zasnovao svoju presudu na finansijskom veštačenju pripremljenom po nalogu Opštinskog suda.
14. U svojoj presudi, Opštinski sud je dodelio podnosiocu zahteva “[...] jednu polovinu profita stečenog u delatnostima PTP “Deluxe Commerce”, koju je osnovao tuženi, u iznosu od 118.269,89 evra”. Opštinski sud je naložio tuženom “da plati dodeljen iznos i troškove postupka od 556,60 evra u roku od 15 dana od dana donošenja presude pod pretnjom prinudnog izvršenja.” Opštinski sud je odbio kao neosnovanim potraživanja podnosioca zahteva na jednu polovinu nepokretne imovine od 50 ari (100 m²), koja se nalazi u selu Dobri dol, opština Podujevo, jednu polovinu udela imovine u Lapljem Selu od 53 ari, kao i jednu polovinu udela u vrednosti kamiona i jedan deo udela u vrednosti vozila “Volkswagen Passat”.
15. Protiv ove presude Opštinskog suda, tuženi I.G., je izjavio žalbu Okružnom sudu u Prištini, tvrdeći da je presuda Opštinskog suda doneta na osnovu pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
16. Dana 30. oktobra 2009. god., Okružni sud je presudom Ac. br. 230/2008, odbio žalbu kao neosnovanu i potvrdio je presudu Opštinskog suda.
17. Dana 24. novembra 2009. god., podnosilac zahteva je pokrenuo postupak izvršenja pred opštinskim sudom u Prištini, tražeći da se naloži tuženom, I.G., “da plati iznos od 118.269,89 evra, troškove parničnog postupka u iznosu od 556,50 evra, kao i troškove izvršnog postupka prema obračunu Suda, sve pod pretnjom prinudnog izvršenja.”
18. Tužena strana, I.G., je podnela zahtev za reviziju pred Vrhovnim sudom protiv presude Okružnog suda. Tužena strana tvrdi da je Okružni sud izvršio bitne povrede odredbi parničnog postupka i da je pogrešno primenio materijalno pravo. Tuženi je tražio da se obe presude ponište i da se predmet ponovo razmotri pred prvostepenim sudom.
19. Dana 4. februara 2013. god., Vrhovni sud je odlukom Rev. br. 13/2010 “odobrio reviziju tuženog i poništio je presudu Okružnog Suda u Prištini, Ac. br. 230/2008, od 20. oktobra 2009. god., i presudu Opštinskog suda u Prištini, C. br. 2787/06, od 15. novembra 2007. god., i vratio je predmet na ponovno razmatranje u prvom stepenu.” Vrhovni sud je obrazložio da činjenično stanje nije pravilno utvrđeno, usled bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
20. Vrhovni sud je obrazložio da:

“Na osnovu člana 307, stava 1. i 2. Zakona o braku i porodičnim odnosima propisano je da imovina koju su supružnici stekli radom u toku trajanja bračne zajednice, kao i prihodi od ove imovine su njihova zajednička imovina koja sadrži sva realna prava i obaveze. U članu 325. navedenog

zakona propisano je da se u odnosima vanbračnih partnera analogno primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na zajedničku imovinu supružnika. Na osnovu navedenih odredaba, za postojanje zajedničke imovine supružnika, potrebno je ispuniti dva uslova: a) posao i b) bračna zajednica. Posao može biti zajednički i individualni, kao i direktan i indirektan. Prilikom utvrđivanja doprinosa supružnika treba oceniti sve okolnosti kao i lične prihode, pomoć jednog supružnika drugom supružniku, vođenje kućnih poslova, briga o deci i čuvanje imovine. Prvostepeni sud je doprinos u sticanju zajedničke imovine parničnih stranaka ocenio kao jednak, a ne na osnovu doprinosa. Prilikom utvrđivanja doprinosa supružnika, potrebno je oceniti sve okolnosti, lične prihode, pomoć jednog supružnika drugom supružniku, vođenje kućnih poslova, brigu o deci i održavanju imovine, a koje nisu sveobuhvatno ocenjene od strane nižestepenog suda, zbog čega je doprinos tužilje u jednakom delu. U ovom pravcu prvostepeni sud ne ocenjuje i ne pruža nijedan uverljiv razlog o tome šta smatra doprinosom tužilje u sticanju dobiti firme kojom je upravljao tuženi, već takav doprinos smatra jednakim bez konkretnog navođenja njenog doprinosa. Stoga, prvostepeni sud prilikom ponovnog odlučivanja o ovoj pravnoj stvari, treba da oceni sve okolnosti tokom utvrđivanja doprinosa tužilje u sticanju dobiti od strane preduzeća, koje je registrovano i kojim upravlja tuženi, i da treba da ima u vidu činjenicu da je tuženi upravljao poslovanjem firme „Delux Commerce“, kolika je bila pomoć tužilje u sticanju prihoda iz poslovanja, koliki je bio doprinos tužilje u sticanju prihoda ove firme, izvršenjem kućnih poslova, brizi za decu i održavanju imovine te nakon ovoga da Sud utvrdi deo na osnovu doprinosa tužilje.”

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da, i pored toga što je Opštinski sud u Prištini doneo presudu (C. br. 2787/06) od 15. novembra 2007. god., delimično odobravajući njene navode, i pored toga što je ta presuda potvrđena 20. oktobra 2009. god., (Ac. br. 230/2008) od strane Okružnog suda u Prištini, do izvršenja nikad nije došlo, uprkos njenom stalnom zahtevu da dobije informacije od strane suda.
22. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je Vrhovni sud poništio presude Opštinskog suda (C. br. 2787/06) i Okružnog suda (Ac.br. 230/2008), odnosno, 5 godina nakon prvobitne presude.
23. Podnosilac zahteva se žali da: *“Protiv mene i moje dve maloletne ćerke primenjeno je fizičko i psihičko nasilje, nemamo hrane, niti gde da živimo, naša osnovna prava su povređena i deo koji pripada meni, kao supruzi, i mojim ćerkama, je oduzet.”*

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovníkom o radu.

25. Član 113. (1) i (7) Ustava, utvrđuje opšti okvir kako bi zahtev bio prihvatljiv:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

26. Član 47. (2) Zakona, takođe predviđa da:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

27. Štaviše, pravilo 36. (1) Poslovnika, predviđa da:

“Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

(a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude“.

28. Sud želi da naglasi da je obrazloženje za pravilo iscrpljenosti, prema tumačenju Evropskog suda za ljudska prava (vidi član 53. Ustava) da priušti nadležnim organima, uključujući i Sud, mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasno pravno sredstvo za povredu ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava. (vidi, predmet KI 41/09, podnosilac zahteva AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština, rešenje od 27. januara 2010. god.; takođe, *mutatis mutandis*, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, presuda ESLJP od 28. jula 1999. god.).

29. Što se tiče ovog predmeta, podnosilac je podnela svoj zahtev osporavajući neuspeh izvršenja presude Opštinskog suda u Prištini (C.br. 2787/06), tvrdeći da je uskraćeno njeno pravo da živi i da ima koristi od jedne polovine udela u zajedničkoj imovini koja pripada njoj i njenim ćerkama. Podnosilac zahteva se nije pozvala ni na jedan član Ustava ili EKLJP.

30. Sud primećuje da je odluka Vrhovnog suda (Rev.br. 13/2010) našla greške u primeni zakona i u identifikaciji činjenica u presudama prvostepenog i drugostepenog suda. Vrhovni Sud je vratio ceo predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

31. U ovim okolnostima, Sud nalazi da se predmet i dalje nalazi u postupku pred redovnim sudovima. Tvrđnje podnosioca zahteva ostaju da se reše u ovom ponovnom postupku pred redovnim sudovima.

32. Proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpela sva pravna sredstva u skladu sa pravilom 36. (1) (a) Poslovnika, i zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113.7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilima 36.1.(a) i 56.2. Poslovnika o radu, dana 13. septembra 2013. god., jednoglasno,

ODLUČIO

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i
- III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

